Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2022–2023

36 350 K

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL 2

B. BEGROTINGSTOELICHTING 3

1 Leeswijzer 3

2 Het beleid 4
2.1 Voorstel van wet 4
2.2 Ontvangsten- en uitgavenmutaties 5
2.3 Budgettaire gevolgen van beleid 7

3 Verdiepingsbijlage 21

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Artikel 1
De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Defensie,

K.H. Ollongren

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende eerste suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2023 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

In deze eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet dient dan ook in samenhang te worden gezien met de Voorjaarsnota. Als gevolg hiervan wordt het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) 2023 met € 446,3 miljoen verlaagd tot € 6.232,5 miljoen. De begroting is naar beneden bijgesteld omdat budget uit 2023 doorgeschoven wordt naar latere jaren. Dit is onder andere het gevolg van krapte op de arbeids- en defensiemarkten.

In paragraaf 2.1 wordt de cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting uiteengezet. Vervolgens worden in paragraaf 2.2 de belangrijkste begrotingswijzigingen op deze begroting van het DMF vermeld, waarna deze in paragraaf 2.3, overzicht ontvangsten- en uitgavenmutaties, worden toegelicht. Afsluitend is in paragraaf 2.4 per artikel een tabel opgenomen met daarin de budgettaire gevolgen van beleid en de uitgaven- en ontvangstenmutaties. Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

De eerste suppletoire begroting geeft een totaaloverzicht van financiële afwijkingen ten opzichte van de ontwerpbegroting van het DMF en wordt tegelijk met de Voorjaarsnota ingediend en uiterlijk 1 juni gepubliceerd. Gelijktijdig met het departementaal jaarverslag - aangeboden op Verantwoordingsdag - is de afwijkingsrapportage van het Defensie Projecten Overzicht (DPO) aangeboden aan de Kamer. Met het DPO geeft Defensie halfjaarlijks een integraal inzicht aan de Kamer in de lopende Defensie Materieel Proces (DMP) projecten, waarbij afwijkingen op product, tijd en / of geld van projecten gelijk aan of groter dan € 25 miljoen worden toegelicht.

2 Het beleid

2.1 Voorstel van wet

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgavenbegroting 2023 van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) ten opzichte van de vastgestelde begroting met een bedrag van € 446,3 miljoen te verlagen en het ontvangstenbudget eveneens met € 446,3 miljoen te verlagen. Dit leidt voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds tot een uitgavenbudget van € 6.232,5 miljoen en een ontvangstenbudget van € 6.232,5 miljoen. Met de eerste suppletoire begroting 2023 wordt voorgesteld de aan te gane verplichtingen te laten stijgen met € 1.285,9 miljoen tot € 13.598,1 miljoen. De cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting 2023 is als volgt:

Uitgaven (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2023	€ 6.678.776
Wijzigingen 1e suppletoire begroting 2023	– € 446.263
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2023	€ 6.232.513

Ontvangsten (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2023	€ 6.678.776
Wijzigingen 1e suppletoire begroting 2023	– € 446.263
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2023	€ 6.232.513

2.2 Ontvangsten- en uitgavenmutaties

Belangrijkste suppletoire mutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
Toelichting	Omschrijving	Artikelen	Totaal
	Begroting 2023 (incl. NvW, ISB, moties en amendementen)		**6.678.776**
	Belangrijkste suppletoire mutaties		**– 446.263**
1	Prijsbijstelling DMF	7,8	400.266
2	Eindejaarsmarge DMF	8	645.850
3	Kasschuif instandhouding	8	– 100.260
4	Kasschuif vastgoed	5	– 270.000
5	Kasschuif investeringen	1,2,3,4,5,8	– 1.300.000
6	Overheveling AP vastgoed	5	110.000
7	Valuta	1	84.477
8	Interdepartementale budgetoverhevelingen	1,3,6	– 799
	Overige mutaties		– 15.797
	Stand 1e suppletoire begroting 2023		**6.232.513**

Toelichting belangrijkste mutaties

1. Prijsbijstelling DMF
In totaal wordt € 400,3 miljoen aan prijsbijstelling toegevoegd aan het DMF. het betreft de prijsbijstelling tranche 2023; daarnaast is ook de eenmalige extra prijsbijstelling voortkomend uit de Najaarsnota 2022 (Kamerstukken II 2022/23, 36250, nr. 1) aan de begroting toegevoegd. Als laatste wordt de prijsbijstelling over de budgetten die nog op de Aanvullende Post bij het ministerie van Financiën stonden, toegevoegd.

2. Eindejaarsmarge DMF
Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2022 van € 645,9 miljoen.

3. Kasschuif instandhouding
Dit betreft een kasschuif voor de instandhoudingsuitgaven van het materieel. Met deze kasschuif worden middelen vanuit 2023 naar latere jaren geschoven waardoor het kasritme in lijn wordt gebracht met de verwachte uitgaven. Dit is onder andere het gevolg van krapte op de arbeids- en defensiemarkten.

4. Kasschuif vastgoed
Dit betreft een kasschuif voor investeringen in vastgoed. In december 2022 is het Strategisch Vastgoedplan naar de Kamer verzonden (Kamerstukken II 2022/23, 36124, nr. 12). In lijn met dit plan worden vastgoeduitgaven verschoven naar latere jaren om deze in het juiste kasritme te plaatsen.

5. Kasschuif investeringen
Met name als gevolg van krapte op de arbeids- en defensiemarkten vertragen de investeringen op het DMF. Het betreft investeringen over de volle breedte van het DMF. De middelen voor deze investeringen worden vanuit 2023 naar latere jaren geschoven. Hiermee wordt het kasritme in lijn gebracht met de verwachte uitgaven.

6. Overheveling AP vastgoed
Dit betreft de toevoeging van middelen uit het Coalitieakkoord voor vastgoed vanuit de Aanvullende Post van het ministerie van Financiën. Na overheveling naar het DMF worden deze middelen in het juiste kasritme gezet - zie de kasschuif onder mutatie 4 (Kasschuif vastgoed).

7. Valuta
Jaarlijks worden op basis van het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau de effecten van de wisselkoersmutaties verwerkt op de begroting van Defensie.

8. Interdepartementale budgetoverhevelingen
Een aantal ministeries heeft budget overgeheveld naar Defensie voor het uitvoeren van activiteiten. Een deel daarvan is toegevoegd aan DMF. Het betreft onder meer € 4,0 miljoen van het ministerie van Buitenlandse Zaken ten behoeve van bescherming van diplomaten en ambassades door de BSB, en een bijdrage aan de BSB van het ministerie van Justitie en Veiligheid (€ 6,4 miljoen). Daarnaast levert Defensie een bijdrage aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor gezamenlijke eenheden. Per saldo komen de budgetoverhevelingen € 0,8 miljoen lager uit dan begroot in de Ontwerpbegroting 2023.

2.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 1 Defensiebreed Materieel

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**1.514.058**	**0**	**1.514.058**	**– 141.995**	**1.372.063**	**– 159.037**	**– 292.231**	**– 396.105**	**154.253**
Uitgaven	**1.450.849**	**0**	**1.450.849**	**– 368.163**	**1.082.686**	**– 135.988**	**– 186.644**	**– 197.238**	**– 122.559**
Waarvan juridisch verplicht	*44,8%*				*96,6%*				
Verwerving									
Opdrachten	**961.683**	**0**	**961.683**	**131.946**	**1.093.629**	**– 231.285**	**– 562.062**	**43.892**	**– 112.457**
Verwerving: voorbereidingsfase	192.189	0	192.189	– 192.189	0	– 311.322	– 631.993	– 85.561	– 232.948
Verwerving: onderzoeksfase	0	0	0	0	0	5.021	29.884	73.747	44.454
Verwerving: realisatie	769.494	0	769.494	324.135	1.093.629	75.016	40.047	55.706	76.037
Instandhouding									
Opdrachten	**403.005**	**0**	**403.005**	**15.544**	**418.549**	**22.115**	**23.479**	**22.726**	**22.185**
Instandhouding Materieel	403.005	0	403.005	15.544	418.549	22.115	23.479	22.726	22.185
Kennis en Innovatie									
Bekostiging	**120.240**	**0**	**120.240**	**– 25.912**	**94.328**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	55.051	0	55.051	– 1.856	53.195	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645
Technologieontwikkeling	38.566	0	38.566	– 2.054	36.512	872	872	872	872
Kennisgebruik	3.072	0	3.072	1.549	4.621	399	399	399	399
Kort Cyclische Innovatie	23.551	0	23.551	– 23.551	0	374	374	374	374
Onzekerheidsreservering	**12.732**	**0**	**12.732**	**– 12.732**	**0**	**14.645**	**– 2.354**	**– 6.429**	**– 323**
Over-/ onderprogrammering	**– 46.811**	**0**	**– 46.811**	**– 477.009**	**– 523.820**	**58.537**	**354.293**	**– 257.427**	**– 31.964**
Ontvangsten	**99.875**	**0**	**99.875**	**700**	**100.575**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	99.875	0	99.875	700	100.575	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Defensiebreed materieel zijn per saldo met € 142,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is grotendeels het gevolg van de onder Verwerving toegelichte overhevelingen en kleinere overige mutaties. Ook zijn eerder aangegane verplichtingen voor o.a. DOSCO gezondheidszorg en gehuurd vastgoed CLSK naar beneden bijgesteld. De verplichtingen voor Patriot projecten n.a.v. de Defensienota 2022 zijn van artikel 1 Defensiebreed materieel overgegaan naar artikel 3 Land materieel. Er is meer verplicht door een meerjarige herschikking voor het Beleidskader Inzetvoorraden Munitie. Daarnaast is het budget naar boven bijgesteld vanwege het doorschuiven van verplichtingen die in 2022 niet zijn aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten
Verwerving: voorbereidingsfase
Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 192,2 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt onder andere veroorzaakt doordat projectbudget is overgeheveld naar de realisatie- of onderzoeksfase. Het betreft hier onder andere de projecten Versnelde aanschaf munitie voor Oefenen en Trainen (O&T) en het Beleidskader Inzetvoorraden (BKI), aanschaf additionele behoefte programma Wissellaadsystemen, Trekker-oplegger-combinaties en Bergingsvoertuigen (WTB) en vervanging Grondterminals MILSATCOM.

Voorts wordt budget naar latere begrotingsjaren doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Tot slot is het budget voor de voorbereidingsfase met € 45,4 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit betreft budget dat met de Defensienota 2022 is toegevoegd aan voorbereidingsfase, maar waarvan een aantal projecten al in de realisatiefase zitten. Daarom is dit budget nu van voorbereidingsfase naar realisatiefase overgeheveld. Hier gaat het bijvoorbeeld om aan de vervanging van de Patriot gerelateerde projecten.

Verwerving: realisatie
De realisatiefase van Defensiebreed materieel is met € 324,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2022 niet tot realisatie is gekomen (€ 343,3 miljoen), het overhevelen van budget naar de realisatiefase (€ 47,2 miljoen), en een aantal kleinere mutaties, per saldo € 17,5 miljoen. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van kasschuiven uit het Defensie Lifecycle Plan waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet.

Instandhouding
Vanuit de Defensiebegroting, artikel 2, is circa € 14,0 miljoen toegevoegd ter financiering van de meerjarige leasecontracten voor Luchtverkenningscapaciteit voor Kustwacht CARIB. Samen met een aantal kleinere mutaties van per saldo € 1,5 miljoen wordt het totale budget opgehoogd met € 15,5 miljoen.

Over-/ onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Onzekerheidsreservering
De onzekerheidsreservering wordt met € 12,7 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is met name het gevolg van het doorschuiven van het budget van projecten.

Beleidsartikel 2 Maritiem Materieel

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**5.466.977**	**0**	**5.466.977**	**– 11.521**	**5.455.456**	**90.408**	**61.429**	**116.785**	**135.211**
Uitgaven	**676.321**	**0**	**676.321**	**102.231**	**778.552**	**57.976**	**65.706**	**105.504**	**100.670**
Waarvan juridisch verplicht	*44,8%*				*81,0%*				
Verwerving									
Opdrachten	**820.379**	**0**	**820.379**	**– 169.488**	**650.891**	**249.924**	**– 72.518**	**226.765**	**132.378**
Verwerving: voorbereidingsfase	97.992	0	97.992	– 97.992	0	40.802	– 91.429	– 58.579	– 77.981
Verwerving: onderzoeksfase	84.965	0	84.965	– 84.965	0	148.436	– 73.327	195.278	85.178
Verwerving: realisatie	637.422	0	637.422	13.469	650.891	60.686	92.238	90.066	125.181
Instandhouding									
Opdrachten	**179.195**	**0**	**179.195**	**14.328**	**193.523**	**30.796**	**21.678**	**15.561**	**513**
Instandhouding Materieel	179.195	0	179.195	14.328	193.523	30.796	21.678	15.561	513
Over-/ onderprogrammering	**– 323.253**	**0**	**– 323.253**	**257.391**	**– 65.862**	**– 222.744**	**116.546**	**– 136.822**	**– 32.221**
Ontvangsten	**9.684**	**0**	**9.684**	**25.300**	**34.984**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	9.684	0	9.684	25.300	34.984	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Maritiem materieel zijn per saldo met € 11,5 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit betreft met name verplichtingen die in 2022 niet zijn aangegaan en daarom doorschuiven naar 2023.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 98,0 miljoen verlaagd. Dit is allereerst het gevolg van een kasschuif ad € 43,9 miljoen vanwege langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en van langere levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden; hierdoor worden de middelen doorgeschoven naar latere jaren.

Voorts wordt budget overgeheveld naar de realisatiefase (€ 29,6 miljoen). De wijzigingen hebben onder ander betrekking op de projecten Instandhoudingsprogramma Joint Support Ship (JSS), aanschaf Electronic Warfare Suite voor de Luchtverdediging en Commandovoering Fregatten (LCF) vervanging Beach Armoured Recovery Vehicle (BARV) en vervanging Landing Craft Vehicle Personnel (LCVP). Het restant heeft betrekking op overige mutaties.

Verwerving: onderzoeksfase

Het budget voor de onderzoeksfase is met de eerste suppletoire begroting integraal doorgeschoven naar latere begrotingsjaren. Hiermee worden de budgetten in lijn gebracht met de plannen en de verwachte realisaties.

Verwerving: realisatie
De realisatiefase van maritiem materieel is met € 13,5 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2022 niet tot realisatie is gekomen. Vervolgens is budget toegevoegd dat vanuit de voorbereidingsfase naar de realisatiefase is overgeheveld. Ook worden er uitgaven in een reëler kasritme geplaatst; het betreft hier onder andere het project Combat Support Ship.

Instandhouding
Het instandhoudingsbudget is per saldo met € 14,3 miljoen gestegen. Dit betreft enerzijds een toevoeging van de incidentele meerontvangsten van bijvoorbeeld het onderhoud dat wordt uitgevoerd aan Portugese M-fregatten (€25,3 miljoen), en het toevoegen van budget voor BKI-reservedelen. Anderzijds daalt het budget als gevolg van een kasschuif door de langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden (€ 43,3 miljoen). Het restant betreft diverse overige mutaties.

Over-/onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Toelichting op de ontvangsten
Het ontvangstenbudget is met € 25,3 miljoen gestegen als gevolg van onderhoud aan de Portugese M-fregatten en overige achterstallige verrekeningen.

Beleidsartikel 3 Land Materieel

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**1.299.391**	**0**	**1.299.391**	**559.331**	**1.858.722**	**– 74.225**	**261.272**	**– 59.294**	**– 522.240**
Uitgaven	**1.018.265**	**0**	**1.018.265**	**– 88.604**	**929.661**	**38.545**	**132.649**	**74.193**	**154.202**
Waarvan juridisch verplicht	*31,7%*				*77,8%*				
Verwerving									
Opdrachten	**997.245**	**0**	**997.245**	**– 111.386**	**885.859**	**159.429**	**201.982**	**78.466**	**– 164.773**
Verwerving: voorbereidingsfase	156.326	0	156.326	– 156.326	0	– 92.983	– 469.396	– 357.637	– 526.038
Verwerving: onderzoeksfase	26.758	0	26.758	– 26.758	0	24.535	– 85.520	115.743	16.870
Verwerving: realisatie	814.161	0	814.161	71.698	885.859	227.877	756.898	320.360	344.395
Instandhouding									
Opdrachten	**316.351**	**0**	**316.351**	**12.478**	**328.829**	**– 4.342**	**– 896**	**– 32.736**	**– 755**
Instandhouding Materieel	316.351	0	316.351	12.478	328.829	– 4.342	– 896	– 32.736	– 755
Over-/ onderprogrammering	– 295.331	0	– 295.331	10.304	– 285.027	– 116.542	– 68.437	28.463	319.730
Ontvangsten	**2.500**	**0**	**2.500**	**0**	**2.500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Land materieel zijn per saldo met € 559,3 miljoen verhoogd. Dit is deels het gevolg van verplichtingen die uit 2022 naar 2023 zijn doorgeschoven. De verplichtingen voor Patriot projecten n.a.v. de Defensienota 2022 zijn van artikel 1 Defensiebreed materieel overgegaan naar artikel 3 Land materieel.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 156,3 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door een kasschuif als gevolg van de langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige markt-omstandigheden. Daarnaast wordt budget overgeheveld naar de realisa-tiefase en wordt er budget toegevoegd uit de Defensienota 2022 aan projecten in de realisatiefase. De aanpassingen betreffen onder andere de projecten Vervanging (very) Short Range Air Defence (vSHORAD), Versterken vuursteunketen, aanschaf Raketartillerie, Versterken Grondge-bonden Lucht- en Raketverdediging (GRLV) en Oprichting 102 EFP compagnie.

Verwerving: onderzoeksfase
Het budget voor de onderzoeksfase is met de eerste suppletoire begroting integraal doorgeschoven naar latere begrotingsjaren. Hiermee worden de budgetten in lijn gebracht met de plannen en de verwachte realisaties.

Verwerving: realisatie
Het budget voor de realisatiefase is met €71,7 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het doorschuiven van middelen die in 2022 niet tot besteding zijn gekomen, een kasschuif en toevoegingen voor de realisatie van extern gefinancierde projecten, onder andere Bewaken & Beveiligen, kort cyclische investeringen gefinancierd vanuit POIND (Periodiek Overleg Innovatiedirecteuren) en de derde tranche van het Carib landenpakket. Ook zijn Patriot projecten herijkt n.a.v. de Defensienota 2022 (€ 34,9 miljoen).

Instandhouding
Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo gestegen met € 15,1 miljoen. Dit bestaat deels uit € 5,5 miljoen voor uitgaven voor, en het faciliteren van schenkingen aan, Oekraïne. Het restant wordt verklaard door een aantal kleinere mutaties.

Over-/onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 4 Lucht Materieel

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**1.425.148**	**0**	**1.425.148**	**894.119**	**2.319.267**	**– 73.526**	**31.379**	**2.713**	**504.990**
Uitgaven	**1.553.149**	**0**	**1.553.149**	**– 39.561**	**1.513.588**	**66.517**	**90.840**	**101.687**	**51.818**
Waarvan juridisch verplicht	*58,7%*				*246,1%*				
Verwerving									
Opdrachten	**1.760.123**	**0**	**1.760.123**	**– 66.292**	**1.693.831**	**12.233**	**128.490**	**– 52.080**	**463.093**
Verwerving: voorbereidingsfase	174.070	0	174.070	– 174.070	0	– 43.956	– 376.915	– 408.771	126.414
Verwerving: onderzoeksfase	0	0	0	0	0	3.200	3.400	3.400	3.400
Verwerving: realisatie	1.586.053	0	1.586.053	107.778	1.693.831	52.989	502.005	353.291	333.279
Instandhouding									
Opdrachten	**316.596**	**0**	**316.596**	**21.700**	**338.296**	**78.091**	**86.420**	**86.401**	**82.488**
Instandhouding Materieel	316.596	0	316.596	21.700	338.296	78.091	86.420	86.401	82.488
Over-/ onderprogrammering	– 523.570	0	– 523.570	5.031	– 518.539	– 23.807	– 124.070	67.366	– 493.763
Ontvangsten	**100**	**0**	**100**	**0**	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	100	0	100	0	100	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Lucht materieel zijn met € 894,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is een gevolg van het toevoegen van verplichtingenbudget dat in 2022 niet is verplicht (€ 994,2 miljoen), het betreft met name het dossier F-35. Daarnaast is het budget naar boven bijgesteld vanwege een aantal overige mutaties. Daartegenover staat een budgetverlaging vanwege het doorschuiven van verplichtingenbudget dat in 2023 niet verplicht wordt naar latere jaren (€ 109,1 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 174,1 miljoen verlaagd. Dit is het gevolg van een kasschuif door de langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Daarnaast wordt er budget overgeheveld naar de realisatiefase (€ 16,8 miljoen). Ook verwerken we een aantal aanpassingen voortkomend uit de Defensienota 2022. Daartegenover staat het toevoegen van budget dat in 2022 niet tot uitgaven heeft geleid. De aanpassingen betreffen onder ander de projecten verwerving extra F-35, verwerving extra MQ-9, oprichting 3e Squadron F-35, aanschaf Deep Precision Strike F-35, aanschaf MQ-9 SIGINT-capaciteit en aanschaf Multi Ship Multi Type Simulatoren Helikopters.

Verwerving: realisatie
Het budget voor de realisatiefase van lucht materieel is met € 107,8 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het doorschuiven van budget naar 2023 dat in 2022 niet tot uitgaven heeft geleid (€ 311,8 miljoen) en budgetten die zijn overgeheveld van de voorbereidingsfase. Anderzijds is dit het gevolg van een kasschuif door de langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Het betreft hier onder andere verwerving F-35 (€ 254,0 miljoen). In 2023 is het budget voor onder andere Apache Remanufacture (AH-64) neerwaarts bijgesteld.

Instandhouding
Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo opgehoogd met € 21,7 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door toevoeging van budget voor de instandhouding van extra F-35 Jachtvliegtuigen (€ 20,4 miljoen) en door toevoeging van budget voor de instandhouding van de MQ-9 (€ 17,9 miljoen). Daarnaast is budget op Instandhouding Materieel dat in 2022 niet tot besteding kwam doorgeschoven naar 2023 (€ 31,9 miljoen). Ook is het budget naar boven bijgesteld als gevolg van enkele kleinere mutaties (€ 16,5 miljoen). Als gevolg van personele capaciteit en de transitie van diverse wapensystemen in 2023 lopen de uitgaven vertraging op, deze worden doorgeschoven naar latere jaren (€ 65,0 miljoen).

Over-/onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**1.218.751**	**0**	**1.218.751**	**– 130.382**	**1.088.369**	**– 117.962**	**8.912**	**598.655**	**513.475**
Uitgaven	**1.096.805**	**0**	**1.096.805**	**– 37.430**	**1.059.375**	**– 66.717**	**– 19.519**	**497.101**	**492.675**
Waarvan juridisch verplicht	*8,0%*				*73,9%*				
Verwerving									
Opdrachten	**821.924**	**0**	**821.924**	**– 290.402**	**531.522**	**502.120**	**505.906**	**730.927**	**645.179**
Verwerving: voorbereidingsfase	328.926	0	328.926	– 328.926	0	529.556	421.860	524.922	516.369
Verwerving: realisatie	492.998	0	492.998	38.524	531.522	– 27.436	84.046	206.005	128.810
Instandhouding									
Opdrachten	**466.296**	**0**	**466.296**	**103.570**	**569.866**	**73.849**	**64.915**	**72.101**	**72.675**
Instandhouding Infrastructuur	466.296	0	466.296	103.570	569.866	73.849	64.915	72.101	72.675
Over-/ onderprogrammering	**– 191.415**	**0**	**– 191.415**	**149.402**	**– 42.013**	**– 642.686**	**– 590.340**	**– 305.927**	**– 225.179**
Ontvangsten	**28.240**	**0**	**28.240**	**0**	**28.240**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten infrastructuur	28.240	0	28.240	0	28.240	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen zijn per saldo met € 130,4 miljoen afgenomen. Dit is met name het gevolg van een aantal projecten, dat van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase overgaat. Deze verplichtingen zullen waarschijnlijk pas na 2023 worden aangegaan. Ook wordt budget voor vastgoed doorgeschoven naar latere jaren. Tot slot zijn verplichtingen toegevoegd die niet in 2022 maar in 2023 zullen worden aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving
Verwerving: voorbereidingsfase
De voorbereidingsfase van infrastructuur en vastgoed is met € 328,9 miljoen verlaagd. Dit is grotendeels te verklaren door projecten die van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase zijn verschoven (€ 101,3 miljoen). Voorbeelden hiervan zijn het aanleggen van infrastructuur voor het project @migo Boras, een camerasysteem waarmee de Koninklijke Marechaussee de grenzen bewaakt, het project Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed, waarmee Defensie uitvoering geeft aan de klimaatdoelstellingen en het project Aanpassen Elektriciteitsnet Eindhoven, waarbij het elektriciteitsnetwerk van Vliegbasis Eindhoven vergroot wordt om aan de rol van *Air Mobility Command* te voldoen. Ook is er budget naar beneden bijgesteld vanwege een correctie op het budget van het beleidskader inzetvoorraden van € 55,1 miljoen.

Tot slot wordt budget naar latere begrotingsjaren doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden.

Verwerving: realisatiefase
Het budget voor de realisatiefase is per saldo met € 38,5 miljoen toegenomen. Dit is opgebouwd uit herfasering van een aantal projecten naar latere jaren en het toevoegen van het niet uitgegeven budget uit 2022 aan het budget voor 2023 (€ 87,5 miljoen). Daarnaast betreft het projecten waarvan het budget van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase schuift. Het betreft onder andere de projecten 'Vernieuwen LPI' voor het op norm brengen van Lokaal Passieve Infra en 'Infrastructuur @migo Boras' voor het verbeteren van weginfrastructuur op de locaties Mobiel Toezicht Veiligheid. Het overige verschil wordt verklaard door de herfasering van een aantal kleine projecten.

Instandhouding
Het budget voor de instandhouding van het vastgoed is met € 103,6 miljoen gestegen. Dit wordt vooral veroorzaakt door het overhevelen van middelen uit het Coalitieakkoord naar de Defensiebegroting (€ 65 miljoen) en de toevoeging van budget dat in 2022 niet tot uitgaven heeft geleid (€ 34,3 miljoen). Ook is sprake van een herfasering van het budget van de Commandantenvoorziening voor het uitvoeren van kleinschalige aanpassingen aan vastgoed (€ 4,6 miljoen) en herschikking van een aantal andere kleine projecten.

Over-/onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 6 IT

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbegroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**1.387.806**	**0**	**1.387.806**	**118.290**	**1.506.096**	**51.748**	**– 10.852**	**– 260**	**8.154**
Uitgaven	**883.387**	**0**	**883.387**	**– 14.866**	**868.521**	**2.115**	**2.428**	**– 260**	**2.250**
Waarvan juridisch verplicht	*33,1%*				*86,3%*				
Verwerving									
Opdrachten	**1.091.675**	**0**	**1.091.675**	**– 241.755**	**849.920**	**344.626**	**45.514**	**– 15.972**	**135.125**
Verwerving: voorbereidingsfase	715.587	0	715.587	– 715.587	0	53.862	– 158.997	– 94.511	– 96.642
Verwerving: realisatie	376.088	0	376.088	473.832	849.920	290.764	204.511	78.539	231.767
Instandhouding									
Opdrachten	**365.753**	**0**	**365.753**	**11.236**	**376.989**	**12.263**	**9.705**	**6.505**	**6.880**
Instandhouding IT	365.753	0	365.753	11.236	376.989	12.263	9.705	6.505	6.880
Onzekerheidsreservering	0	0	0	33	33	– 33	0	0	0
Over-/ onderprogrammering	**– 574.041**	**0**	**– 574.041**	**215.620**	**– 358.421**	**– 354.741**	**– 52.791**	**9.207**	**– 139.755**
Ontvangsten	**16.769**	**0**	**16.769**	**0**	**16.769**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten IT	16.769	0	16.769	0	16.769	0	0	0	0

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 10,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

Het verplichtingenbudget is € 118,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt met name veroorzaakt door het toevoegen van niet aangegaan verplichtingenbudget uit 2022 (per saldo € 194,7 miljoen). Daartegenover staan een groot aantal kleinere mutaties en het naar beneden bijstellen van de overprogrammering met € 74,8 miljoen.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 715,6 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt onder andere veroorzaakt door projecten die van de voorbereidingsfase naar de realisatiefase zijn verschoven. Het betreft onder andere ERP MNF S/4 HANA, Modernisering Tactische Indoor Simulator en het Vervangen PRC152 en PRC117 (radiosystemen). Daarnaast vindt bij een aantal projecten een herfasering plaats als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Hier gaat het bijvoorbeeld om de vernieuwing van FOXTROT/TEN, Grensverleggende IT (GrIT) en Roadmap SATCOM.

Verwerving: realisatie

De realisatiefase van IT is met € 473,8 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budgetten aan de begroting voor 2023 die in 2022 niet tot uitgaven hebben geleid. Anderzijds is dit een gevolg van

projecten die van de voorbereidingsfase over gaan naar de realisatiefase. Tot slot zijn herfaseringen verwerkt. Het betreft hier onder andere het IT-project TITAAN 5 (€ 21,9 miljoen) en een groot aantal projecten waarvan de afwijking kleiner dan € 10,0 miljoen is. Daartegenover staat het in 2023 naar beneden bijstellen van IT-Bandbreedte (€ 15,1 miljoen), wat voornamelijk veroorzaakt wordt door schaarse projectcapaciteit.

Over-/onderprogrammering
Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbegroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Uitgaven	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan juridisch verplicht									
Ontvangsten	**6.521.608**	**0**	**6.521.608**	**– 1.118.113**	**5.403.495**	**1.374.500**	**1.308.896**	**1.135.611**	**1.217.010**

Toelichting op de uitgaven

Dit begrotingsartikel is technisch van aard. Op dit artikel worden de bijdragen verantwoord die vanuit de reguliere Defensiebegroting (Hoofdstuk X) overgeheveld worden naar het DMF.

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerp-begroting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	**0**	**0**	**0**	**– 1.881**	**– 1.881**	**1.412.052**	**1.223.436**	**554.624**	**537.954**
Uitgaven	**0**	**0**	**0**	**130**	**130**	**1.412.052**	**1.223.436**	**554.624**	**537.954**
Nader toe te wijzen uitgaven	0	0	0	130	130	1.412.052	1.223.436	554.624	537.954
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**645.850**	**645.850**	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor dit artikel worden mutaties met een grootte van € 1,0 miljoen of meer toegelicht.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen dalen met de eerste suppletoire begroting met € 1,9 miljoen.

Toelichting op de ontvangsten

Met de eerste suppletoire begroting is de eindejaarsmarge ad € 645,9 miljoen toegevoegd aan de DMF-begroting. De verwerking van de uitkering van de eindejaarsmarge op het DMF wijkt af van reguliere budget-toevoegingen, die doorgaans via het voedingsartikel lopen. De toevoeging van de eindejaarsmarge vindt direct plaats op artikel 8, waardoor ook een ontvangstenmutatie wordt verwerkt.

3 Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per begrotingsartikel een meerjarige (voor de volledige planperiode) tabel met daarin de mutaties per jaar opgenomen.

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	– 260.156	– 9.070	– 70.726	– 21.604	– 12.849	21.925	8.424	6.234	16.364	– 1.478
Uitgaven	**– 332.534**	**3.936**	**– 56.791**	**– 8.671**	**4**	**25.688**	**17.287**	**8.832**	**8.730**	**8.730**
Verwerving										
Opdrachten	**– 216.288**	**– 31.696**	**– 91.937**	**– 43.811**	**– 35.427**	**– 6.730**	**– 15.730**	**– 17.836**	**– 7.706**	**– 25.548**
Verwerving: voorbereidingsfase	– 433.431	– 63.913	– 132.898	– 73.098	– 82.763	– 44.853	– 47.914	– 54.601	– 53.301	– 91.057
Verwerving: onderzoeksfase	46.291	22.126	35.374	23.694	15.407	20.767	20.727	20.757	16.727	44.307
Verwerving: realisatie	170.852	10.091	5.587	5.593	31.929	17.356	11.457	16.008	28.868	21.202
Instandhouding	**22.362**	**24.243**	**24.176**	**24.177**	**24.176**	**24.155**	**24.154**	**24.070**	**24.070**	**24.070**
Opdrachten	**22.362**	**24.243**	**24.176**	**24.177**	**24.176**	**24.155**	**24.154**	**24.070**	**24.070**	**24.070**
Instandhouding Materieel	22.362	24.243	24.176	24.177	24.176	24.155	24.154	24.070	24.070	24.070
Kennis en Innovatie										
Bekostiging	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.645	– 1.108	– 1.645
Technologieontwikkeling	872	872	872	872	872	872	872	872	872	872
Kennisgebruik	399	399	399	399	399	399	399	399	399	399
Kort Cyclische Innovatie	374	374	374	374	374	374	374	374	– 163	374
Onzekerheidsreservering	**– 323**	**– 323**	**– 1.671**	**– 660**	**– 198**	**5.900**	**0**	**0**	**0**	**0**
Over-/ onderprogrammering	**– 138.285**	**11.712**	**12.641**	**11.623**	**11.453**	**2.363**	**8.863**	**2.598**	**– 7.634**	**10.208**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**183.929**	**– 20.823**	**51.083**	**– 690**	**– 11.650**	**– 6.431**	**– 8.563**	**8.650**	**75.907**	**– 70.189**
Uitgaven	**82.234**	**– 26.702**	**68.782**	**10.984**	**9.050**	**8.817**	**6.302**	**5.443**	**14.034**	**10.095**
Verwerving										
Opdrachten	**184.994**	**– 7.335**	**50.018**	**– 1.344**	**– 12.304**	**– 7.065**	**– 9.084**	**8.149**	**75.406**	**– 70.689**
Verwerving: voorbereidingsfase	– 9.217	– 11.353	3.709	– 80.662	– 19.062	2.290	1.001	821	73.877	– 71.871
Verwerving: onderzoeksfase	62.200	– 43.099	– 7.699	– 7.899	– 7.899	– 7.899	– 7.899	0	0	0
Verwerving: realisatie	132.011	47.117	54.008	87.217	14.657	– 1.456	– 2.186	7.328	1.529	1.182
Instandhouding										
Opdrachten	**511**	**513**	**513**	**513**	**513**	**501**	**501**	**501**	**501**	**501**
Instandhouding Materieel	511	513	513	513	513	501	501	501	501	501
Over-/ onderprogrammering	**– 103.271**	**– 19.880**	**18.251**	**11.815**	**20.841**	**15.381**	**14.885**	**– 3.207**	**– 61.873**	**80.283**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	241.212	192.593	295.613	– 23.461	– 25.127	– 23.230	– 20.754	– 19.508	– 21.380	– 14.835
Uitgaven	**392.237**	**83.402**	**1.507**	**– 5.563**	**– 7.228**	**– 5.150**	**– 2.673**	**– 1.353**	**– 3.227**	**– 333**
Verwerving										
Opdrachten	**391.845**	**274.180**	**296.740**	**– 22.334**	**– 24.000**	**– 22.103**	**– 19.627**	**– 18.381**	**– 20.253**	**– 13.708**
Verwerving: voorbereidingsfase	212.042	204.510	308.381	– 11.691	– 16.669	– 15.323	– 14.628	– 15.360	– 11.889	– 10.743
Verwerving: onderzoeksfase	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010	1.010
Verwerving: realisatie	178.793	68.660	– 12.651	– 11.653	– 8.341	– 7.790	– 6.009	– 4.031	– 9.374	– 3.975
Instandhouding										
Opdrachten	**– 755**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**	**– 1.127**
Instandhouding Materieel	– 755	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127	– 1.127
Over-/ onderprogrammering	**1.147**	**– 189.651**	**– 294.106**	**17.898**	**17.899**	**18.080**	**18.081**	**18.155**	**18.153**	**14.502**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**450.721**	**10.204**	**– 285.561**	**– 80.335**	**31.602**	**60.565**	**– 21.568**	**– 239.897**	**– 25.827**	**– 40.548**
Uitgaven	**39.022**	**23.653**	**– 14.729**	**– 18.351**	**– 22.278**	**– 22.102**	**– 22.598**	**– 16.704**	**– 6.034**	**5.755**
Verwerving										
Opdrachten	**364.469**	**– 71.320**	**– 367.080**	**– 161.854**	**– 49.917**	**– 20.954**	**– 103.087**	**– 315.418**	**– 102.701**	**– 126.926**
Verwerving: voorbereidingsfase	52.143	– 706.480	– 653.125	– 430.228	– 286.118	– 280.780	– 332.505	– 557.905	– 403.683	– 584.655
Verwerving: onderzoeksfase	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verwerving: realisatie	312.321	26.073	– 58.017	– 45.371	– 80.518	– 76.731	– 81.564	– 75.692	– 78.046	– 112.569
Instandhouding										
Opdrachten	**81.527**	**81.524**	**81.519**	**81.519**	**81.519**	**81.519**	**81.519**	**81.519**	**82.770**	**81.720**
Instandhouding Materieel	81.527	81.524	81.519	81.519	81.519	81.519	81.519	81.519	82.770	81.720
Over-/ onderprogrammering	**– 406.974**	**13.449**	**270.832**	**61.984**	**– 53.880**	**– 82.667**	**– 1.030**	**217.195**	**13.897**	**50.961**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten materieel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**529.638**	**538.959**	**674.971**	**645.961**	**600.962**	**564.261**	**176.161**	**176.161**	**176.161**	**176.161**
Uitgaven	**548.343**	**508.964**	**628.961**	**613.961**	**598.962**	**548.961**	**173.961**	**173.961**	**173.961**	**173.961**
Verwerving										
Opdrachten	**541.173**	**610.476**	**580.640**	**559.060**	**474.760**	**229.760**	**229.761**	**229.762**	**229.732**	**229.647**
Verwerving: voorbereidingsfase	505.363	555.164	568.978	526.498	471.498	226.498	226.499	226.500	226.500	226.415
Verwerving: realisatie	35.810	55.312	11.662	32.562	3.262	3.262	3.262	3.262	3.232	3.232
Instandhouding										
Opdrachten	**73.343**	**73.592**	**75.789**	**75.789**	**75.790**	**75.789**	**75.789**	**75.789**	**75.789**	**75.789**
Instandhouding Infrastructuur	73.343	73.592	75.789	75.789	75.790	75.789	75.789	75.789	75.789	75.789
Over-/ onderprogrammering	**– 66.173**	**– 175.104**	**– 27.468**	**– 20.888**	**48.412**	**243.412**	**– 131.589**	**– 131.590**	**– 131.560**	**– 131.475**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**5.940**	**5.298**	**5.203**	**5.203**	**5.203**	**5.203**	**5.163**	**5.163**	**5.163**	**5.541**
Uitgaven	**5.162**	**5.298**	**5.203**	**5.203**	**5.203**	**5.203**	**5.163**	**5.163**	**5.163**	**5.541**
Verwerving										
Opdrachten	**– 53.640**	**– 42.194**	**– 15.422**	**– 20.102**	**– 45.141**	**– 51.275**	**– 30.482**	**– 48.957**	**– 45.253**	**– 49.398**
Verwerving: voorbereidingsfase	– 87.040	– 59.797	– 33.076	– 36.842	– 67.681	– 73.958	– 53.252	– 73.094	– 69.390	– 70.358
Verwerving: realisatie	33.400	17.603	17.654	16.740	22.540	22.683	22.770	24.137	24.137	20.960
Instandhouding										
Opdrachten	**11.129**	**10.689**	**10.644**	**10.644**	**9.137**	**9.137**	**9.537**	**9.642**	**9.142**	**8.809**
Instandhouding IT	11.129	10.689	10.644	10.644	9.137	9.137	9.537	9.642	9.142	8.809
Onzekerheidsreservering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	– 12.800
Over-/ onderprogrammering	**47.673**	**36.803**	**9.981**	**14.661**	**41.207**	**47.341**	**26.108**	**44.478**	**41.274**	**58.930**
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overige ontvangsten IT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken

Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Uitgaven	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Waarvan juridisch verplicht										
Ontvangsten	**1.249.192**	**1.113.279**	**1.147.661**	**1.112.291**	**1.098.441**	**1.076.145**	**692.170**	**690.070**	**707.355**	**718.477**

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Omschrijving	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031	Mutatie 2032	Mutatie 2033	Mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037
Verplichtingen	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**	**514.728**
Uitgaven	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Nader toe te wijzen uitgaven	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728	514.728
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**